

BLOC 1. LA INFORMACIÓ ECONÒMICA I FINANCERA A L'EMPRESA

Comptabilitat: Ciència que estudia el patrimoni empresarial tant de manera estàtica (conjunt de béns, drets i deures d'una empresa en un moment donat) com dinàmica (fets comptables). Quan ha passat un exercici comptable, que sol ser d'un any, l'empresa fa un resum de totes les seves activitats i obté el resultat de l'exercici econòmic, el benefici o la pèrdua. A continuació redacta l'estat en què es troben les inversions i les fonts de finançament (comptes anuals).

L'objectiu d'aquest procés d'una banda és que l'empresa ha de complir amb les seves obligacions fiscals (pagar l'impost sobre el benefici anual) i de l'altra ha d'informar els socis de la gestió que s'ha fet i així poder prendre decisions per millorar possibles desviacions que s'hagin produït.

La funció de la comptabilitat és recollir i quantificar informació que es genera en l'empresa i comunicar-la als usuaris finals de manera que, un cop verificada i analitzada, pugui influir en la presa de decisions.

Partida doble:

- Les operacions de l'empresa es registren en un document mercantil anomenat llibre diari, que és obligatori per a totes les empreses.
- En aquest document s'anoten diàriament totes les operacions econòmiques que realitza l'empresa seguint el mètode de la partida doble. En totes les operacions comptables hi apareixen com a mínim dos comptes

Principis fonamentals de la partida doble

- En tot fet comptable sempre hi ha una anotació o més en el Deure i una anotació o més d'Haver.
- L'anotació es fa segons el conveni de funcionament dels comptes que hem exposat.
- La suma de les quantitats anotades en el Deure és igual a la suma de les quantitats en l'Haver.

Cicle comptable:

Anomenem cicle comptable el conjunt de les operacions efectuades des que l'empresa obre la comptabilitat d'un exercici econòmic fins que la tanca i elabora el Balanç de situació, el compte de Pèrdues i guanys i la Memòria. Un cop s'ha fet l'assentament d'obertura es poden registrar els fets comptables. A mesura que es van comptabilitzant s'ordenaran en el llibre diari en forma d'assentaments, seguint el mètode de la partida doble, i en el llibre major obrint i modificant, si s'escau, els diversos comptes patrimonials o de gestió.

Per obrir el cicle comptable, hem de fer l'assentament d'obertura, a partir del qual quedaran oberts els diversos comptes patrimonials. Aquest assentament es pot fer a partir de les dades obtingudes en el Balanç de tancament de l'exercici anterior. Consisteix a escriure tots els elements d'Actiu en el Deure del llibre diari i tots els elements de Passiu en l'Haver. Serà el primer assentament del llibre diari.

L'ordre del cicle comptable de l'empresa és el següent:

1. Balanç de situació inicial.
2. Assentament d'obertura.
3. Registre de les operacions de l'exercici.
4. Regularització.
5. Balanç de comprovació de sumes i saldos.
6. Càlcul del resultat.
7. Assentament de tancament.
8. Balanç final o comptes anuals.

El patrimoni empresarial és el conjunt de drets, béns i obligacions que té una empresa degudament valorats en relació a la finalitat a què es destinen.

L'actiu són els conjunt de béns i drets.

- **Actiu no corrent:** Elements patrimonials, béns i drets, vinculats (caràcter de permanència) a l'empresa durant més d'un exercici econòmic, a llarg termini.
- **Actiu corrent:** Elements patrimonials, béns i drets, vinculats(caràcter de permanència) a l'empresa durant menys d'un exercici econòmic, a curt termini.

Patrimoni net(no exigible): Representen els recursos de l'empresa que es destinen a l'autofinançament(fons propis) més aquells que són aliens però que no cal tornar, com ara les donacions o subvencions.

Passiu no corrent: Obligacions a llarg termini que té l'empresa.

Passiu corrent: Obligacions a curt termini que té l'empresa.

Estats financers:

L'anàlisi d'estats financers és l'estudi dels comptes anuals per poder veure l'estat econòmic i financer actual de l'empresa i per veure com millorar-la. Normalment es calculen diverses ràtios (proporcions) i es comparen amb les dades de l'any anterior i amb les dades d'altres empreses del mateix sector.

Els documents que formen part dels comptes anuals, a més del balanç de situació d'una empresa, són:

1. Compte de pèrdues i guanys
2. Estat de fluxos d'efectiu
3. Estat de canvis del patrimoni net
4. Memòria
  - i. **El fet que en el balanç de sumes**, la suma del saldo coincideixi amb la de l'haver i aquesta coincideixi amb la suma dels càrrecs i abonaments en el diari implica forçosament que tots els assentaments del diari s'han passat correctament al major.

No és cert, perquè es poden haver equivocat en dos assentaments amb el mateix valor i un i l'altre compensar l'errada.

La suma dels saldos deutors ha de coincidir sempre amb la suma dels saldos creditors i aquest import serà **igual o inferior** a la suma del deure (o l'haver) del balanç de sumes.

Activitats primàries (poden ser dues de les següents):

Logística interna

Producció

Logística o distribució externa

Màrqueting i vendes

Servei postvenda

Activitats de suport (pot ser una de les següents):

Aprovisionament

Desenvolupament de tecnologia

Administració de recursos humans

Infraestructura

ANÀLISI FINANCERA: té com a objectiu estudiar la solvència i la liquiditat de l'empresa:

- Solvència: capacitat de l'empresa per pagar els deutes amb la garantia de les seves inversions (actiu).

- Liquiditat: capacitat de l'empresa per convertir les inversions (actiu) en mitjans de pagament totalment líquids

Fons de maniobra

El fons de maniobra (F.M.), fons de rotació, capital de treball o capital corrent és la part de l'actiu corrent (inversions a curt termini) que és finançada amb fons del passiu no corrent (recursos permanents o a llarg termini).

$$F.M. = \text{Actiu Corrent} - \text{Passiu Corrent} = \text{Passiu No corrent} - \text{Actiu No corrent}.$$

Quan el Fons de Maniobra és positiu, diem que l'empresa té equilibri financer, ja que té més diners que pot aconseguir a curt termini (actiu corrent) que els que deu a curt termini (passiu corrent). D'aquesta manera, quan l'empresa té equilibri financer (fons de maniobra positiu) l'empresa difícilment es trobarà en una situació de suspensió de pagaments.

Actiu corrent = Existències + Realitzable + Disponible

Passiu corrent = suma de tot el que l'empresa deu a curt termini.

Actiu no corrent = Suma de tot l'immobilitzat i les inversions a llarg termini.

Recursos permanents = Patrimoni net + passiu no corrent.

El fons de maniobra ens dóna informació sobre el grau d'adequació de l'estructura financera i de les inversions fetes per l'empresa, ja que ens dóna informació sobre la capacitat que tenen els recursos permanents per a finançar íntegrament l'actiu no corrent o, alternativament, de la capacitat que té l'actiu corrent per a fer front a tots els deutes a curt termini de l'empresa.

Un $FM < 0$, implica que una part de l'actiu no corrent s'està finançant amb deutes a curt termini, o bé que l'actiu corrent no pot fer front a tots els deutes a curt termini i que, per tant, l'empresa està financerament desequilibrada.

Un fons de maniobra positiu garanteix el funcionament de l'empresa a curt termini, atès que possibilita que amb l'actiu corrent n'hi hagi prou per liquidar la totalitat del passiu corrent, tot restant encara liquiditat per fer front a una part dels deutes a llarg termini.

A vegades, però, en alguns sectors (com el del comerç detallista d'alimentació) un fons de maniobra negatiu no és preocupant si l'empresa pot pagar als seus proveïdors després d'haver cobrat dels seus clients (el que es coneix com a període mitjà de maduració financer negatiu, que es veurà més endavant). En aquest cas, hauríem d'interpretar el valor negatiu del fons de maniobra com a resultat d'una bona gestió financera.

La situació de suspensió de pagaments o concurs de creditors es produeix quan l'empresa no pot atendre els seus compromisos financers (no pot pagar el que deu) i és un clar desequilibri financer a curt termini. L'única sortida és recuperar aquesta capacitat de pagament per mitjà d'un augment dels recursos propis o bé incrementant les fonts de finançament a llarg termini.

El fons de maniobra disminueix quan l'empresa compra actiu fix amb passiu corrent i augmenta quan compra actiu corrent amb recursos permanents (patrimoni net o passiu no corrent).

La rendibilitat econòmica és la rendibilitat de l'explotació, és a dir, de l'activitat principal de l'empresa. En canvi, la rendibilitat financera és la rendibilitat dels fons propis invertits a l'empresa.

La rendibilitat econòmica mesura la capacitat de l'empresa per remunerar tots els capitals invertits.

La rendibilitat financera mesura la capacitat de l'empresa per remunerar els recursos propis.

RENDIBILITAT	BAIL/	RENDIBILITAT	Benefici net/
ECONÒMICA	ACTIU	FINANCERA	Recursos propis

Rendibilitat econòmica= $BAIL / ACTIU$

La **rendibilitat econòmica** de l'empresa és el rendiment de l'actiu. **És el rendiment de cada unitat monetària invertida en l'empresa.** Si aquesta taxa es fa més gran significa que l'empresa obté més rendiments de les seves inversions.

Rendibilitat econòmica = $(30.200 / 282.000) \times 100 = 0,1070 \times 100 = 10,7 \%$

L'empresa obté un benefici de 10,70 euros per cada 100 euros invertits en l'actiu.

La **rendibilitat financera** és el benefici net generat a l'empresa en relació amb els recursos propis. És la ràtio que més interessa als propietaris del capital de l'empresa. Són els diners que obtenen els accionistes en relació amb el que han posat a l'empresa (en relació amb el patrimoni net). També s'anomena rendibilitat del capital, ja que mostra el benefici generat per l'empresa en relació amb el capital aportat pels socis.

La **rendibilitat financera** es calcula amb el quocient entre el benefici net (un cop deduïts els interessos i els impostos) i els recursos propis invertits. Mesura la rendibilitat d'una manera global.

Rendibilitat financera = BENEFICI NET/PATRIMONI NET

Patrimoni net = Actiu - Passiu = $282.000 - [50.000 + 113.000] = 119.000 \text{ €}$

Rendibilitat financera = $(14.000 / 119.000) \times 100 = 0,1176 \times 100 = 11,76 \%$

L'empresa obté un benefici d'11,76 euros per cada 100 euros de capital propi aportat.

Tenint en compte que l'empresa té un fons de maniobra negatiu i la seva ràtio de liquiditat està per sota dels valors ideals, l'actiu corrent no és suficient per fer front als pagaments a curt termini. L'empresa no és prou solvent a curt termini. Tenint en compte el que s'ha dit anteriorment, el més recomanable per poder augmentar la liquiditat seria vendre immobilitzat del qual l'empresa pugui prescindir, i així augmentar la liquiditat.

Ràtio de rendibilitat financera = Benefici net/Net patrimonial = $120 / 620 = 0,19$.

La rendibilitat sobre els fons propis és del 19 %.

La rendibilitat de les vendes es igual:

Benefici abans d'interessos i impostos (BAII) / Import net de la xifra de vendes

Per fer un **anàlisi financera de l'empresa que permeti estudiar l'estabilitat** ho farem en termes de **liquiditat i solvència a curt termini** de l'empresa.

El fons de maniobra ens dona informació sobre el grau d'adequació de l'estructura financera i de les inversions fetes per l'empresa. **FM = AC - PC**

Si el fons de maniobra és negatiu, això significa que l'empresa es troba en una situació d'inestabilitat financera a curt termini. Part de l'Actiu no corrent està finançat pel Passiu corrent, cosa que indica un excés de finançament a curt termini. L'Actiu corrent no és prou elevat per fer front al Passiu corrent. L'empresa, si continua amb aquest valors per al fons de maniobra, té el risc de tenir una situació de concurs de creditors (incapacitat temporal de l'empresa per fer front als seus deutes a curt termini).

Digueu si el fons de maniobra augmenta, es manté o disminueix en efectuar les actuacions empresarials següents:

- a) Pagar una factura a un proveïdor. (Es manté)
- b) Vendre per 1.500 € mercaderies valorades en 2.000 €. (Disminueix)
- c) Renegociar un préstec a curt termini en un préstec a llarg termini. (Augmenta)
- d) Comprar un vehicle i finançar-lo amb lletres que es començaran a pagar al cap de 18 mesos. (Es manté)

Càlcul de la ràtio de liquiditat:

Ràtio de liquiditat = (Existències + Realitzable + Disponible) / Passiu corrent =
= Actiu corrent / Passiu corrent

El valor ideal d'aquesta ràtio es troba entre 1 i 2 o entre 1,5 i 2. En aquest cas, el valor inferior a 1 indica que l'actiu corrent és més petit que el passiu corrent, i que l'empresa té problemes per pagar els seus deutes a curt termini. Aquesta situació d'inestabilitat financera a curt termini podria dur l'empresa a una situació de concurs de creditors.

Ràtio de l'estructura del deute = Passiu corrent/(Passiu no corrent + Passiu corrent)

Ràtio de l'estructura del deute = $780/(250+780) = 0,75$

Això implica una mala qualitat del deute, ja que el 75 % del deute és a curt termini.

NOM DE LA RÀTIO EXPRESSIÓ DE CàLCUL I RESULTAT

DISPONIBILITAT=Disponible / Passiu corrent = $(3.000 + 1.800) / 51.600 = 0,093$
(9,3%)

La **ràtio de disponibilitat** de 0,093 (9,30%) indica que hi ha molt poca disponibilitat (diners en caixa, en bancs i en institucions financeres) per cada euro de passiu corrent, per la qual cosa caldria esperar que els deutes a curt termini quedin coberts a partir de la realització de partides com ara el deute de clients a l'empresa (realitzable), que compensarien l'augment del poc líquid actual. En aquest cas, el valor és molt baix i l'empresa pot tenir problemes per satisfer els seus deutes de manera immediata. No arriba a la situació ideal situada entre 0,3 - 0,4.

TRESORERIA=(Realitzable + Disponible) / Passiu corrent = $(60.000 + 4.800) /$
 $51.600 = 1,2558$ (125,58%)

La **ràtio de tresoreria** d'1,2558 (125,58%) reforça el que es comentava al final del paràgraf anterior. Si a l'escàs disponible existent s'hi afegeix el realitzable (clients deutors a l'empresa) es podrà cobrir el passiu corrent (deutes de l'empresa a curt termini). Així, si es realitzen els cobraments dels deutes que

tenen els nostres clients amb l'empresa, hi haurà suficient tresoreria i es podrà arribar a 1,2558 euros per cada euro de deute a curt termini (del passiu corrent), de manera que aquest deute queda cobert a curt termini. L'empresa pot pagar els seus deutes a curt termini amb els seus actius més líquids. L'empresa, si ho considera, pot destinar l'excés de tresoreria a inversions financeres. (**solvència immediata o acid test**) indica la capacitat de l'empresa per liquidar els seus deutes a curt termini sense córrer en risc de suspensió de pagaments.

Aquesta ràtio indica la capacitat de l'empresa per liquidar els seus deutes a curt termini sense córrer el risc de suspensió de pagaments. Si és inferior a 1, hi ha un risc de suspensió de pagaments, i si és molt superior a 1, indica que hi ha un excés de liquiditat. Per evitar problemes de liquiditat, doncs, la ràtio hauria de ser propera a 1.

LIQUIDITAT = Actiu corrent / Passiu corrent = $67.200 / 51.600 = 1,3023$ (130,23%)

La capacitat de pagament dels deutes a curt termini s'estudia amb la ràtio de liquiditat.

La **ràtio de liquiditat** d'1,3023 (130,23%) reforça encara més la situació d'equilibri financer de la companyia. Si davant dels deutes a curt termini (passiu corrent) s'hi posés tot l'actiu corrent, aquest últim depassa sobradament aquests deutes i en resultaria l'existència d'1,3023 euros per cada euro de deutes de l'empresa a curt termini.

Si aquesta ràtio fos igual a 1, l'actiu corrent (existències + realitzable + disponible en caixa i bancs) tindria el mateix pes que el passiu corrent, la qual cosa indicaria una situació massa justa per poder cobrir els deutes a curt termini. En tal cas el fons de maniobra seria nul i estaria compromesa la situació d'equilibri financer de l'empresa. L'actiu corrent és 1,3 vegades el passiu corrent. L'empresa no tindrà problemes de liquiditat i podrà atendre els seus deutes a curt termini.

Així doncs, amb el resultat de 1,3023 el fons de maniobra és positiu i hi ha equilibri financer.

SOLVÈNCIA (O GARANTIA) = Actiu / Deutes* = $282.000 / (134.400 + 51.600) = 1,5161$ (151,61%)

La **ràtio de solvència (o garantia)** d'1,5161 (151,61%) explica la proporció entre l'actiu total i el conjunt de deutes a curt i a llarg termini que té l'empresa front tercers. Aquest resultat (1,5161) reflecteix una bona solvència o garantia per fer front a aquest conjunt de deutes. Aquesta ràtio pot servir per a les entitats financeres o altres institucions de crèdit, que estan estudiant prestar diners a l'empresa. Per tant, l'empresa és solvent ja que l'actiu supera una vegada i mitja els deutes totals.

Aquesta ràtio mesura la capacitat real de l'empresa per fer front als seus deutes. Per sota d'1, hi ha un risc manifest de fallida de l'empresa.

ENDEUTAMENT = Deutes* / Total Patrimoni net i Passiu = $(134.400 + 51.600) / 282.000 = 0,6596$ (65,96%)

(*) Deutes = Passiu no corrent + Passiu corrent

La **ràtio d'endeutament** de 0,6596 (65,96%) mesura la proporció de la quantitat d'euros de deute total (de passiu no corrent + passiu corrent) que hi ha per cada euro de patrimoni net i passiu.

Per tant, mostra que aquest total de deute representa el 65,96% del total del citat patrimoni net i passiu (total finançat, equivalent en balanç a l'actiu total). O sigui, de cada euro finançat del total de patrimoni net i passiu es deuen 0,65957 euros.

Per analitzar la situació financera a curt termini ens servirà la **ràtio de liquiditat**. El valor 0,50 ens indica que l'empresa té problemes de liquiditat. L'empresa no podrà pagar tots els deutes a curt termini. El valor de la ràtio hauria de ser superior a 1. L'empresa podria incórrer en una situació de concurs de creditors.

Per analitzar la situació financera a llarg termini ens servirà la **ràtio de solvència**. Una ràtio de solvència superior a 1 indica que l'empresa és solvent, pot pagar en cas de necessitat tots els seus deutes liquidant els seus actius. Es recomana que el valor de la ràtio de solvència estigui situat entre 1,5 i 2. De moment, la solvència a llarg termini d'aquesta empresa està assegurada i els creditors tenen garantit el cobrament dels deutes amb l'empresa.

<u>Ràtio</u>	<u>Càlcul</u>	<u>Interpretació</u>
Disponibilitat	$\text{Disponible} / \text{Passiu corrent} =$ $= 8.391.000 / 13.841.000 = 0,606$	El valor ideal de la ràtio de disponibilitat està entre el rang de 0,3 a 0,7. Per tant, en el cas de l'empresa de l'exercici, la ràtio indica que podrà pagar els deutes a molt curt termini.
Liquiditat	$\text{Actiu corrent} / \text{Passiu corrent} =$ $= 13.701.000 / 13.841.000 = 0,990$	El valor ideal de la ràtio de liquiditat és superior a 1. En el cas que sigui inferior indica que l'empresa no podrà pagar els deutes a curt termini i hi ha el risc de suspensió de pagaments.
Solvència	$\text{Actiu} / (\text{Passiu no corrent} + \text{Passiu corrent})$ $= 25.246.000 / (8.759.000 + 13.841.000)$ $= 1,117$	El valor ideal de la ràtio de solvència és superior a 1 i proper a 2, la qual cosa voldria dir que l'empresa pot pagar tots els deutes liquidant el seu actiu.
Endeutament	$(\text{Passiu no corrent} + \text{Passiu corrent}) / (\text{Passiu} + \text{Net}) =$ $(8.759.000 + 13.841.000) / 25.246.000$ $= 0,895$	El valor ideal de la ràtio d'endeutament és 0,6. Si és molt superior indica que hi ha un excés d'endeutament.
Estructura del deute	$\text{Passiu corrent} / (\text{Passiu no corrent} + \text{Passiu corrent}) =$ $= 13.841.000 / (8.759.000 + 13.841.000) =$ $0,612$	La ràtio d'estructura del deute ens indica que hi ha un excés de deutes a curt en relació amb els deutes a llarg termini.

La qualitat del deute s'analitza amb la ràtio d'estructura del deute, que és la relació entre el deute a curt amb el total del deute.

De l'anàlisi de la situació financera d'aquesta empresa destaca la seva **baixa liquiditat**, ja que la ràtio hauria de ser superior a la unitat i presenta un valor de 0,848. Això pot comportar problemes de liquiditat a l'empresa. Igualment, **la ràtio de tresoreria o àcid test** és baixa, ja que hauria d'estar a prop d'1. Al ser inferior existeix el risc de suspensió de pagaments perquè, amb els recursos de curt termini, l'empresa no pot pagar els seus deutes a curt termini.

Per tant, **el problema principal d'aquesta empresa és que els seus deutes a curt termini**, els quals financen part de l'actiu no corrent, són excessius. Per millorar la seva situació financera a curt termini hauria de procurar transformar part d'aquest deute corrent en un altre deute a llarg termini o en recursos propis (mitjançant, per exemple, noves aportacions a capital) de forma que la totalitat de l'actiu no corrent estigues finançat amb recursos permanents.

La ràtio de solvència indica una bona situació de l'empresa (valor superior a 1), encara que l'endeutament total és alt i supera al 53 % dels recursos emprats.

L'auditoria financera consisteix a revisar i verificar els comptes anuals i altres estats financers. Té com a finalitat emetre un informe sobre la fiabilitat d'aquests documents. És a dir, si els documents revisats expressen la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de l'empresa d'acord amb el marc normatiu d'informació financera que li és aplicable i de la realitat de l'empresa. L'auditoria financera la duen a terme els auditors.

L'auditoria de comptes és l'examen dels *estats financers* d'una entitat realitzat per *professionals qualificats i independents*, d'acord amb *normes d'auditoria generalment acceptades*. **La finalitat de l'auditoria de comptes** és expressar una *opinió* sobre l'adequació de que els estats financers presenten la *imatge fidel* del patrimoni, de la situació financera de l'entitat i del resultat de les seves operacions, d'acord a *principis i normes comptables generalment acceptats*, que guarden *uniformitat* amb els aplicats durant l'exercici anterior.

El resultat de l'auditoria de comptes es materialitza en l'informe d'auditoria.

La diferència entre l'auditoria operativa i la financera està en el contingut i finalitat de l'auditoria.

- **L'auditoria operativa** revisa els procediments portats a terme per l'organització de l'empresa amb la finalitat d'analitzar l'eficàcia i l'eficiència de l'estructura global de l'empresa quan a objectius, planificacions, etc.
- **L'auditoria financera** examina i verifica els comptes anuals de l'empresa, a fi de confirmar les dades que s'hi reflecteixen.